

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.	— fl.
Fél évre	4 kor.	— fl.
Negyed évre	2 kor.	— fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily
írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez
küldendők

Megjelenik
minden Szerd n.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 20 fl. Ajánlköázásoknál eladás vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fl.
Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-
sékelt díjak egyezség szerint.

VII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. April 22.

30. szám.

Méhészkedjünk!

Ismeretes dolog, hogy mi erdészeti és vadászati altisztek, még talán a legjobban fizettek sem vagyunk abban a helyzetben, hogy — kivált ha számos tagból álló családunk van, melyet eltartanunk és ruháznunk, gyermekeinket pedig többnyire távol a szülői háztól, idegen helyeken iskoláztatnunk kell, tisztán csak a javadalmazásunkból meg is élhessünk és esetleg még valamit öreg napjainkra is félre tehessünk. Ezért azután egyenesen rá vagyunk arra utalva, hogy valamely mellékkeresetet szerezzünk, a mi azonban nem olyan könnyű dolog, mert tudvalevőleg nálunk a mellékfoglalkozás szolgálati szabályaink által is nagy mérvben korlátozva van, de meg terhes és felelősségteljes szolgálatunk sem engedi meg, hogy az üzleti és kereseti ágak között nagyon válogathassunk. Azon kell tehát igyekeznünk, hogy olyan mellékfoglalkozásokat keressünk magunknak, melyek sem hivatásunkkal, sem szolgálati szabályainkkal nem hoznak ellentétbe s mégis fáradozásunkat kellően jutalmazsák s tisztességes mellékjövedelmet biztosítsanak.

Az ilyen mellékfoglalkozások közt nem csak legszebbnek és állásunknak legmegfelelőbbnek, de egyuttal csekély tőke befektetése mellett a legjövedelmezőbbnek a méhészetet

tartom s hogy ezt az állításomat bebizonyíthassam, lapunk tisztelt olvasóinak engedelmével elmondom itt, hogy mikép lettem én méhész.

Mint katonaviselt ember léptem volt be a királyhalmi erdőőri szakiskolába, melynek elvégzése után csakhamar nyertem is erdőőri alkalmazást, ekkor azonban még a mi foglalkozásunkkal annyira összeillő méhészetéről nem csak hogy halvány fogalmam sem volt, de addig még nem is láttam egy rendszeresen és okszerűen kezelt méhest.

Már 31 éves és néhány év óta erdőőr voltam, mikor Lunkányba helyeztek át és ott volt alkalmam életemben először egy jól berendezett és szakszerűen kezelt méhest látni. Ez a méhes Delliomini Frigyes tulajdonát képezte. A berendezése, felszerelése, a benne uralkodó szép rend, mind módfelett meglepett ugyan, de azért csak amugy távolról szerettem nézni, mert nagyon féltem a méhek fullánkjától s szerencsétlenségemre talán éppen félelmem volt okozója annak, hogy folyton ki voltam téve a méhek szurásainak, a mi a fájdalomon kívül még azért is bosszantó volt, mert a feleségem mindig azt mondta, hogy a méhek csak a rossz embereket szokták bántani. Az asszony azonban hiába évelődött velem bátortalanságom miatt, nem tudta bennem felébreszteni a méhészkedés iránt való kedvet.

Történt azonban, egy izben szeptemberben, hogy az erdőn egy odvas bükkfában egy

erős, szép méhtörzsre akadtam, melyet azután más bátrabbak segítségével agyonfojtottam és a sok mézes lépet haza vittem. Itt a lépeket rostára fektettük s alájuk nagy tálat helyeztünk, hogy abba a lecsurgó mézet felfogjuk, a többit pedig azután délben kiolvasszuk. Hja, de ember tervezett s végeztek — a méhek, melyek megérezvén a méznek szagát, a Dellio-mininek alig 150 lépés távolságban lévő méhe-séből seregestől jöttek s mire a bajt észre-vettük, az én mézemet jóformán az utolsó cseppig átszállították a saját éléskamrájukba. Vége lett így örömömnek, de haragom annál határtalanabb lett s a méhek iránt addig is érzett ellenszenvem csak fokozódott. Szomszéd-om azonban méheinek rendkívüli sürgölődé-séből szinte észrevette, hogy méhei valami rendkívüli gazdag mézbányára akadtak s annak hollétét hamar kinyomozván, engem nem csak megnyugtatót, de mintegy 2 kilogram szép tiszta mézzel némileg kárpótolt is.

Ettől az időtől kezdve lehető legnagyobb ellenségévé lettem a méheknek s az hogy még valaha kibéküljek velük, még gondolatnak is merész feltevés volt. A kiszámíthatlan sors azonban másképp akarta.

1896-ban a nagyköveresi (Temes vármegye) kir. közalapítványi erdőgondnokságnál nyertem alkalmazást, hol szolgálatom megkezdésekor főnököm kezelés végett és fele haszonra 2 paraszt kasba elhelyezett méhcsaládot adott át. No, ennél nagyobb csapás sem érhetette szegény

fejemet! Hogy béküljek én most ki legnagyobb ellenségeimmel? Pedig ennek meg kellett tör-ténni, mert főnököm jóakaratu ajánlatát nem volt szabad visszautasítanom semmi szín alatt. A feleségemmel való tanácskozásnál azután kitartásra buzdítottuk egymást s a tett ajánlatot — bár csak kényszerüsből és kelleetlenül — elfogadtuk. Most tehát már — bár csak feles — méhes gazda lettem.

Első heti jelentésem alkalmával főnököm először is a méhészet ügyét hozta fel. Ajánló sorokat tartalmazó névjegyet adott át azzal az utasítással, hogy tekintsem meg gyakrabban Kovács Antal országos méhtenyésztési felügyelő urnak mintaszerűen berendezett méhtelepét Buziáson, mit még akkor tavasszal meg is tettem s ott a méhészeti felügyelő ur szives, könnyen érthető és nagyon szép magyarázatain felbuzdulva azonnal rendeltém szerény fizeté-semből 2 darab hármast kaptart 20 forintért. A főnökömtől gondozásra és kezelésre átvett két méhcsalád a tavasz folyamán 5 rajt bocsá-tott, melyeket most már a Dzierzonféle kaptá-rakba helyeztem el. Öreg méhcsaládjaim a rajzás után is jó erőben megmaradtak.

Lakásom az erdőben lévén, igen alkalmas volt méheim elhelyezéséhez s miután a méze-lésre kedvező idő járt, elég méz jutott ház-tartásunknak is, a méhek számára is maradt bőven.

Ugyanazon év őszén ajándékba kaptam egy méhcsaládot kasban s így már az első

TÁRCZA.

Vizivadászaton.

(A „Természet” után).
(Folytatás és vége).

A nap leverte már a gomolygó párázatot s kezdte csipegetni, felesókolni a növényzetre rákodott ragyogó harmatcseppeket, mikor elindultunk négy keskeny, nád-bujó csónakon a K... rétség szíve felé. Vidám terefe-rénket megzavarta egy csapat kaczagó sirály, mely vijjogva hasította át fejünk fölött a levegőt. Jajon-gásuk egyre halkabban verődött hozzánk, elnyelte őket a messzeség. De markos halászaink sem töltötték tét-lenül az időt. Az erős lökésektől habot vert hullámot támasztott, tarajt szántott a sik vízbe a hegyes orru, könnyü járómu.

Csakhamar ellaposodott a part. Benn voltunk a rétben, hol sekély vizü pocsogók, dörömbök, messze

nyuló, egybeolvadó nádrészletek s meghajlott szittyó-tömbök váltogatták egymást beláthatatlan nagyságu térségen.

A dörömbökön hemzsegett a sok mindenféle ma-dár. Jajongva, sirva kellt szárnyra egy-egy szemfüles bibicz, mintha menekülésre akarná birni a többit is. De mivel a többi nem látszott figyelembe venni az ő intő szózatát, hát néhány merész bukfencz után maga is letelepedett előbbi helyére.

Utunk vonalán czankók, partfutók játszottak mimik-rit, hol eltűnve, hol felbukkanva, amint alsó vagy felső testüket mutogatták.

Nem volt egy pillanatra sem csend, nyugalom. Tele van nyugtalansággal még ilyenkor a lápi madár. Örökösen jönnek-mennek, helyet cserélnek, zajongnak, hivogatnak, pörlekednek. Csak a gólya és a szürke gém nem jön ki sodrából. Amaz nevetséges komoly-sággal emelgeti hosszú lábait, mintha szélteben-hosz-szában meg akarná mérni a lápot. Emez egy helyben

évben 3 családot kasban és 5 családot kaptárban betelepítettem.

Felszerelésem ekkor a következő volt: 1 keretfogó, 1 lépfőlelező kés, 2 anyakalitka, melyek adományozásáért a méhtenyésztési felügyelő urnak itt is hálás köszönetet mondok, továbbá egy arcvédő, melyet magam készítettem.

Az 1897 év nyraa nagyon gazdag volt környékünk méhészetére nézve s szorgalmas apró munkásainknak bő aratásuk volt. Ezt mintha csak sejtettem volna, az év elején még 6 kas méhet vásároltam 18 forintért s így tehát már kasban 9, kaptárban 5, összesen 14 méhcsaládom volt. A kaptárakban lévő törzseket a méhtenyésztési felügyelő ur szíves utmutatása és oktatása nyomán csupán csak mézelésre kényszerítettem, a mi szépen sikerült is, méhesemet pedig mintaszerűen újból szépen felépítettem 19 kaptárra. A kasok olyan szép eredménnyel rajzottak, hogy a 19 üres kaptár mind benépesedett, sőt még 6 kasba is jutott a rajokból, ősszel tehát már 39 méhcsaládom volt, és pedig 24 kaptárban, 15 közönséges kasban elhelyezve. Az 5 öreg kaptárból abban az évben hét ízben pergettem mézet, a korai rajokból kétszer, míg a későbbiekből csak egyszer. Betelepíttem kaptárban 24, kasban 8 így összesen 32 családot, mind olyan állapotban, hogy reményem lehetett jó áttelelésükhöz. A kasokból hatot lekénezttem, melyek egyenkint átlag 20—25 kilogram mézet adtak, egy kasból a méheket egy kaptárban elhelyezett gyengébb

rajhoz doboltam át, a mi kitünően sikerült, egyből pedig az egész családot szinte kaptárba hajtottam át.

A következő 1898 évben méhesemet ismét 18 kaptárral toldottam meg és a 8 kasból nyert rajokat ezekben helyeztem el. Ez az év is meg lehetőszen mézduz volt s őszre kelve már 50 méhcsaládom volt, melyekből azonban csak a kaptárakban lévő 42 családot hagytam meg, míg a kasban lévő különben is öreg 5 családot lekénezttem.

Az 1899-ik év nem volt kedvező a méhészetre; szaporodás nem volt, sőt a község lakosainál kasokban elhelyezett méhek mind sorra tönkre mentek, míg az én 42 családom szerencsésen átélte ezt a kedvezőtlen nyarat is. Hasonlóan mostoha volt a következő 1900 és 1901 év is.

(Folyt. köv.)

Az uhuzásról.

Irta: **Lakatos Károly.**

(Folytatása).

Az uhu — noha igen helytelenül egy orinithologus „ignavus“-nak nevezte el: korántsem gyáva, ellenkezőleg rendkívül bátor, sőt vakmerő egy madár, mely a saséhoz hasonló hatalmas karmos ökleit, nem is képzelte nagy erejét, még a nagy sasokkal szemben is érvényre tudja juttatni! Előnyére szolgál az uhunak nagy mozgékonyasága és mozdulatainak rendkívüli ügyessége és gyorsasága. Ha nagyobb veszedelem fenyegeti, például egy erősebb szárnyas ragadozó részéről, akkor a hátára fekszik, kinyújtja csüdeit s terpesztett marokkal

állva, bambán bámul a vízbe, mintha napos órallónak volna kirendelve s közben elálmosodott volna.

Messziről recsegő, érdes hang hallatszik egyre-másra. Kvakk! Kvakk! Valami szálláscsináló vörösgém az. Egyre távolabbról üzenet. Messzire viszi a vízen a csunya hangot az örökösen moszatoló lápi szellő.

Szemeink előtt kiszélesedett a víz. Szétváltunk, hogy jusson kinek-kinek egy kis csetepaté. „Délben találkozunk a tóháznál“, adja a jelszót a vénnek vénéje, a rétség valamire való pákásza. Nemsokára innen is, onnan is szólt a fegyverropogás. Csak elém nem került semmi érdemes. Messze lekerültünk a mélyebb víz felé, hol kárókatónak üzték halászmesterségüket naponta a halász tudósítása szerint. Ott is találtuk őket. Nagy ügygyel-bajjal eléjük kerültünk egy öböl torkába, amerre a hajtást reméltük. Bevettük magunkat a nádba s vártunk türelemmel. Ilyenkor ráér az ember gyönyörködni a lápi életnek változatos nyilvánulásain. Órákig el lehetne merengni a mozgó nád árnyékjátékán, amint visszaverődik a víz mélyéből a nádas képe. Egyre-

egyre, szüntelenül, szakadatlanul kigyóznak a ringó, fodrozott hullámok kebelén az eltűnő, meg újra felmerülő nádszálak, amelyek a valóságban, a víz fölött szinte teljesen mozdulatlanok, míg a hullámzó vízben folyton folyvást csavarodnak, furakodnak árnyékalakjakkal fölfelé.

Nemsokára harsogó lárma, zugás, hullámverődés, paskolás fnlsiketítő zaja vert fel merengésemből. A halászat már javában folyt, sőt vége felé közeleg. Már puska lövésnyire van a töméntelen madár; már kiszálltak a két oldalon a kerítők: akkor két lövés gyors egymásutánban a legsűrűbb kavarodást idézi elő. Egyik erre, másik arra akar repülni; összezsapódnak, alámerülnek, zajongnak, verdesik szárnyaikkal a vizet, hogy féhéren habzik már mindenfelé s így időm marad gyors töltésre is. Még elér egyet kettőt a lövés, melyek szárnyaszegetten hullnak alá, mint a rongy. Siettünk, hogy délre czélnál lehessünk, hogy sem az ebédről, sem a délutáni hajtásról le ne késsünk, mert ott lesz még csak az igazi hadd el hadd, mikor összeszorítjuk

karmait kapásra készítve, ily helyzetben a legerősebb ellenséggel szemben is megközelíthetlen. — Egyébiránt nemcsak védelmi, de torzonkodó helyzetben is visszariasztólag hat a gyengébb támadóra, mert torzonkodásai alkalmával igazán félelmes figura, kivált ha nagyon ingerelve lesz. Ekkor szárnyait félig kiterjeszti és tollait annyira felborzolja-merevíti, hogy termete a valóságnál sokkal nagyobbnak látszik és valósággal úgy néz ki, mintha felfújt tollas gömb volna. Ilyenkor fuj, mint egy dühös macska és csőrével kappog, a szeméit hunyorgatja, pislog, egyik lábát a másik után emelgeti, majd előre, majd oldalt hajlik, szóval felmérgetett állapotban felette visszataszító kinézése van az uhunak. Nyugodt állapotban ellenben igen buszma csendesen ül kissé felberzontve tollát, a füleit hátra fekteti s látszólag teljesen közönyös a körülötte történetek iránt. Hanem ez a szolid magatartás csak álarcz, mert figyelme sohasem lankad; rendkívüli fejlett szervei, még félig csukott szemekkel is folytonos tevékenységben maradnak és még fényes nappal is csak ritkán kerül ki figyelmét valami nevezetesebb dolog. A minő csendes, szinte az észrevehetetlenségig mozdulatlan ültében, épp olyan röptében is. Könnyedén és nesztelenül, mintha kísértet siklanék át a sejtelmes félhomályban, repül tova és rendesen mindig alacsonyan száll, olykor-olykor egy riasztó uhogást hallatva. Ezen csöndes viselkedése miatt, ha csak esetleges véletlenből nem találkozik vele a vadász, hosszú ideig felfedezetlen maradhat, kivált a nagyobb terjedelmű erdőterületeken; azonban párosodása idejében — arra nézve, a ki még nem hallotta: borzalmas, az erdő csendjében szinte megfélemlítő hatású szólása árulójává lesz. Mikor költéshez készül, nappal is szól, épp úgy, mint a közép fülesbagoly (*Otus vulgaris*). Ilyenkor ott, hol uhuk tartózkodnak a délutáni órákban hallatják a himek mélabus kiáltásukat, mely csendes vidékeken messire elhangzik. Éjjel és este a nőtények is rákezdik rendkívül kellemetlen

lármajukat. Szózatuk igen különbözik a himekétől, a mennyiben nem uhognak, mint azok, hanem vad és irtóztos rikácsolást hallatnak feleletként, a himek szolid szerelmi szózataira, melyeket utóbbiak csőr-csattogtatással és fujással szoktak kísélni, a mi náluk — úgy látszik — a szépelgéshez tartozik. — A marakodó uhuk azonban egészen másképp zajonganak és sokkal rémesekben mint a nászra készülők. Sokszor hallani ugyanis az uhuk párosodási idejében, setét éjszakákon oly tusakodások neszét és oly sajátságos, borzalmas hangokat, mintha valami titkos rémek marakodnának egymással. Ilyenkor ugyanis valamely betolakodó vágytárssal folyik a küzdelem a házi jogok megvédése végett, mely esetben az uhuk dulakodása és dühkiáltásai valóban irtóztatók! Egyébiránt az uhu monogamiában élő madár, a mennyiben a házastársi szövetségre lépett egyedek egymást többé el nem hagyják és még a fajszaporítási időszakon túl is együtt maradnak. — Ha a szépelgés napjai elmúltak, vagy egyáltalában a frigy megkötése után új pároknál: majdnem egészen megszűnik a kellemetlen kiáltozás és költési helyükre vonulnak a párok, avagy pedig a fiatal házasságok otthont alapítanak maguknak: fészket raknak, (?) avagy pedig czélszerű fészkelési helyet keresnek. A költéshez való előkészületek februárban, de rendesen márcziusban történnek (de kivételesen áprilban is találni költő uhut). Rendes fészkelési módról az uhunál szó sincs és általában költéshelyének megválasztásában nem igen válogatós, sőt rendetlen. Költ fán (állítólag) önépítette (?) fészkekben; költ elhagyott ragadozó madár fészkekben; költ faoduban; költ falakon, romokon sziklaüregekben és hasadékokban, partoldalokban, sőt mocsárban, nádesomón fészkelő uhuról is tud a tudomány! Önépítette fészke (?) kívülről ágakból és rőzséből, belülről száraz galyból készül; magas fán azonban csak ritka esetben fészkel; inkább a dugott, jól rejtett helyeket kedveli fészkelő helyül; egyébiránt tulajdon

együtttes előnyomulással a töméntelen szárcsat, ruczát, vöcsköt a félhold alaku mély tavon, melyek a verőfényben lubiczkolnak a víz hátán.

Ebéd után megindult a hajítás. Amint befogtuk a tó száját, vissza nem mehetett uszva semmi. Amelyik korán menekülésre fogta dolgát, vagy fejünk fellett volt kénytelen átrepülni, vagy oldalt csapni s kerülővel a széles nádon visszajutni. A jelszó ki volt adva: löni csak előre és fölfelé szabad.

Mikor elértük a félhold hajlását: fekete volt a víz a sok madártól. A napfényben meg-megcsillant itt is, ott is egy-egy vöcsök hófehér nyaka. A csörgő réczék, tókéskacsák egyre-másra szállingóznak. Nekik nagyon is furesának látszott ez a komédia, szüknek bizonyult a tér, veszedelmesnek a tömörülés. Jó repülők lévén, inkább szárnyukban akartak bizni, mint az uszásban. De a szárcsa, vöcsök nem szeret repülni, ahhoz csak végszükségben fordul s így áldozatul esik.

Már kezdtek áttörni a soron, de akkor hol itt, hol ott szólt már a puska. Sok mintha mértant tanult

volna, kiszámította a két csónak közti ür közepét s azon át tódult visszafelé. Nem egy fejünk fölött igyekezett biztonságba jutni, de onnan — mivel magasra nem repülhettek a tér szűke miatt — egy-egy jól irányzott lövés szólitotta le.

Néhány perc múlva nagy riadalom támadt. Seregesen kaptak szárnyra, de akkor megindult a sortüzelés és tartott vagy öt perczig. Csak úgy fecsecsent a víz, amint nagy zuppanással hulltak le a magasból.

A csata bevégeződött. A csónakok megteltek a zsákmánnyal, de azért visszamenet épp úgy tele volt a víz velük, mint előbb, mintha mi sem történt volna. Észre sem lehetett venni a számapadást.

Mikor elhagytuk a Tóházat, kezdett lassan-lassan alkonyodni. Pihenni térő gémeik lomha vakkantása kísért egész utunkon a révig...

képpen „fészek“-ről az uhunál ritkán lehet szó, költő helye inkább vaczoknak nevezhető, de egészen pusztá helyre is lerakja tojásait. Tény azonban, hogy ugyanazon pár ugyanazon fészket hosszú évek során át megtartja, ha nem báborgatják őket otthonukban. — Az uhu tojó rendszeren 4 tojást tojik, ritkábban 3-mat, kivételesen 2-tőt, ritkán 5-tőt. Tojásai tömpék, valamivel nagyobbak, a tyuktojásoknál, melyekből 21, 23 vagy 24 napi költés után a fiók kikelnek, melyek kezdetben szürkék, később rozsdasárga pelyhekkel vannak fedve. Sokáig maradnak a fészkekben. 14 nap múlva kezdi kivenni az „anya tolla“ a kis uhut, de 8 hét kell, míg megnő rendes tolluk; mindamellett aránylag elég gyorsan fejlődnek a fiók: 6 hetes korukban már röpképesek és külemre nézve az öregekhez hasonlitanak; tollfűlük azonban hiányzik s csak az 5-ik hónapban kezd nőni, noha testük tollazata a test növekedésével összhangzatosan, fejlődik. A fia uhuk még nyolc héten túl is sokáig maradnak szüleik gondozása alatt. — Az uhu okszerű gondozás mellett fogságban is csak úgy szaporodik mint szabadon. Egy pár ily bagoly, mint azt Gurney közli, az ő vivariumában 24 év alatt 49 fiat nevelt, a melyek mind szaporulatképesek voltak. Hasonló eredményt mindenki elérhet, a ki tenyészanyagát megfelelő szakértelemmel gondozni tudja. Ekként állván a dolog, indokolatlannak tartom e kártékony bagolyfaj tulságos kimélését, mert hisz alkalmas tenyészanyag birtokában, a mi minden nagyobb nehézség nélkül beszerezhető és azután évek során át biztosítja szükségletünket, ezen kívül másoknak is juttathatunk a fölöslegből; csak ritkán juthatunk oly helyzetbe, hogy a nélkülözhetlen tollas segéd-társ szerzése miatt valami nagyon a vadon élő uhuk után kellene vetni magunkat. Egyébiránt — eltekintve a fészkekből való szerzés könnyű módjától, — még fogás által is könnyen juthatunk élő uhu birtokába, a meny nyiben héjakosárban ép oly könnyen megfogható, mint akár a héja vagy az ölyv; csak hogy fehér galamb helyett fehér házi nyulat kell csaliul a kosárrekeszbe tennünk, ámbár mikor fiait neveli az uhu, tehát nagy zsákmánykészletre van szüksége: a fehér galambot is figyelembe veszi; de a fehér házi nyul alkalmazása mégis célszerűbb és mindig csakis fehéret kell használni, mert az ilyen, világos színénél fogva, jobban feltűnik a bagolyszemnek, kivált az éjszakai bizonytalan homályban. — Lehet az uhut más módon is fogni, erről azonban alább fogok tárgyalni. Természetesen oly vidékeken, ahol uhuk nem tartózkodnak: csak méregdrága áron lehet ilyenekhez jutni; megjegyezni kívánom azonban, hogy a legszebb bagoly sem ér többet legfeljebb 25 forintnál, egy kitömött pedig 10—12 forintnál; a ki többet fizet ilyenekért, az oktan pazarlást követ el — ha csak valami pompás tenyészanyag beszerzéséről nincs szó. — Vannak azonban az uhuk közt kis és nagy példányok, sőt aránylag igen kicsi és viszont impozáns nagyságúak is, mely utóbbiak a legértékesebb, illetőleg mennél nagyobb és hibátlanabb (szebb tollu) a bagoly, annál értékesebb és mennél

kisebb testű az (legyen bár hibátlan tollu is), annál csekélyebb értéket képvisel. A szárnyalt és kigyógyult baglyok kevés pénzt érnek; az ilyenekért csak szükségből kell pénzt adni. Vannak esetek ugyanis, hogy a bagoly kigyógyultnak látszik és mégis egyszerre csak egy rejtett, eddig föl nem fedezett lősebet következében hirtelen eldöglik — s vele együtt az érte adott pénz is karba vesz. (Folyt. köv.)

LEVELEZÉS.

Glavoi havas (Bihar megye).

Tekintetes szerkesztő ur!

Azoknak a veszélyeknek bizonyításához, melyeknek mi erdészeti és vadászati altisztek lépten nyomon ki vagyunk téve, szolgáljon például az alábbi eset is.

Mult hó 22-én egyik társammal, Orosz Ferencz uradalmi erdőőrrel kimentünk ölfa számbavétele céljából a nagyváradi gör. szert. püspöki uradalom tulajdonához tartozó „La czizen“ nevű erdőrészbbe. Dél előtt 11 órakor indultunk Kis-Koh községből és alig hagytuk hátra néhány puska lövésnyire a falut, társam meglátta, hogy Kozma Gábor kiskohi lakos a „La zsulesti“ nevű erdőrészen bükk tuskókat irt. Orosz hozzá ment a kihágóhoz s felszólította, hogy ásóját és fejszéjét zálogképen visszahagyván, távozzék az erdőből, ennek a felhívásnak azonban az illető nem akart engedelmeskedni, sőt a zálogjelek elvevésének erélyesen ellenszegült.

Társam — kinél fegyver nem volt — erre engem hívott segítségül s én nem késtem támogatására sietni, mit midőn a tolvaj észrevett, szerszámaikat földre dobva felénk közeledett s azt mondva, hogy: „Kezemben van a törvény!“ övébe nyult s onnan egy 12 milliméteres 6 lövetű forgópisztolyt elővéve, azt alig két lépés távolságról társamra irányította, ez azonban abban a pillanatban a már előbb tőlem átvett fegyvert készre kapta azzal a célzattal, hogy azt életének fenyegetője ellen használja.

A kihágó látva, hogy a dolognak fele sem tréfa, meggondolkozott s hirtelen félre fordította forgópisztolyát, mire társam nem akarván már most indokolatlanul egy emberéletet elveszíteni, engem kért fel, hogy támadóját fegyverezzem le.

A megkísérelt merényletről nyomban jelentést tettünk ugy a dombroványi csendőrőrsön, mint a belényesi püspöki uradalmi erkőhivatalnál s most várjuk ezeknek további intézkedését.

Dragomir Pompejus,
püsp. urad. erdőőr.

Hasznos tudnivalók.

A baromfitenyésztés a legjövedelmezőbb foglalkozás. Olvasva a statisztikai kimutatást, látjuk,

hogy hazánkból a múlt évben 75 millió korona értékű baromfit vittek a vámkülföldre ki, tehát a külföldi világpiaczokon értékesített baromfiért, tojásért és tollért ismét 3 millió koronával többet vettük be, mint az előző évben, amidőn bevételünk 72 millió korona volt. Ki hitte volna ezt pár év előtt is, hogy baromfitenyésztésünk oda fog fejlődni, hogy ősi foglalkozásunk legszámottevőbb termelési ágában is, minő a buzatermesztés, kivitelünket pénzértékben túl fogja szárnyalni a baromfikivitel. Pedig az így van, ez megdönthetetlen tény.

A kereslet baromfi és ezek termékeit képező élelmi és használati cikkek iránt folyton fokozódik, ami annyit jelent, hogy baromfit okszerűen tenyészteni, egy meghatározott és jól átgondolt irány szerint, minden kapkodás és kisér létezés mellőzésével, igen érdemes, sőt a legjövődmezőbb foglalkozás.

Minden kétséget kizáró dolog, hogy hazánk baromfitenyésztésének gyors fejlődésénél Darányi helyes útmutatása és sok életrevaló intézkedése mellett igen lényeges szerepe volt a Hreblay által irt és több mint 20.000 példányban kiadott és igen kedvelt baromfitenyésztési szakmunkáknak, melyek közül különösen a „Tyuktenyésztést” tárgyaló kiváló műre hívjuk fel tisztelt olvasóink figyelmét.

Ezen II. kiadásu, teljesen átdolgozott és bővített 90 képpel ellátott 200 oldalú új munka nélkülözhetetlen minden tenyésztőnek. Minden baromfitenyésztési kérdést részletesen tárgyal és pontos útmutatást ad minden teendőre nézve. Ezen új kiadás tárgyalja és képpen bemutatja az új és kitünően bevált orpington tyukfajtát, az amerikai keltetőgépeket és az amerikai kappanozást.

Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest, Földmívelésügyi magyar kir. ministerium, III. em. 121.

A sertések étvágyának növelése. A sertések étvágyának növelésére egyszerű és kitünő hatásu eljárásnak mondja egy német gazda a sós vízbe áztatott zabot, amely bármilyen étvágy-növelő pornál jobb és olcsóbb. Ezen étvágy-növelő anyag olyan módon készítendő, hogy edénybe rétegezetten berakatik a zab és a só úgy, hogy egy liter zabra egy maroknyi só jusson. Ezután az egész keverék meleg vízzel leöntendő és a mint a zab felszívta magába az összes sós vizet, készen van a sertéscsemege, amely különösen akkor tesz jó szolgálatot, ha a hizók már nem esznek jól. Ilyenkör minden állatra egy kis maroknyit számítva, a vályuban hagyott takarmányra rászórandó az így elkészített zab, amelylyel együtt a sertések nagyon szívesen megeszik a takarmánymaradékot is. A sós zab nemcsak hogy nem ártalmas étvágy-növelő, hanem igen tápláló és a sertések annyira szeretik, hogy amint több alkalommal adják nekik, a tapasztalatok szerint nagyon mohón várják azon etetési időszakot, amelylyel egyidejűleg ilyen zabot is kapnak. A sós zabbal kevert takarmányt beteg és teljesen étvágytalan sertések is megeszik.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ritka vadász-szerencséje volt egy rittersgrüni vadászbérlőnek a tél folyamán, mely érdemes a megemlítésre. Ugyanis az Éger folyón nagy jégzajlás volt s azt nézegette az illető; a folyó partján üldögélt, miközben négy fekete pontot vett észre a vízben, melyek fejvesztetten uszálltak ide-oda. A mint egymásután a part

felé igyekeztek, az illető vadász készenlétbe helyezkedett s az egymásután a partra lépő négy vidrát — mert azok voltak — egytől-egyig leterítette.

Mesterséges trágyával javított területek nem karosak a vadra. Utóbbi években a szaklapokban többször lehetett olvasni a hirt, hogy őzek és nyulak itt vagy amott tömegesen elhullottak, s hogy az elhullást a talaj feljavítására használt Thomas-salak, káli és superphosphatos műtrágyák okozták. Nordenflycht porosz kir. erdőmester ezzel szemben most egyik német szaklapban azt mondja, hogy ez az állítás merő balhit, mert a német császár rominteni vadászterületén évek óta kizárólag műtrágyákkal javítják fel az erdei rétek, legelők, tisztások talaját, hogy minél takarmánydusabb területeket nyerjenek az ott bőven előforduló fő- és őzvad számára és soha sem tapasztalták, hogy ezek a műtrágyával feljavított területek a vadállományra nézve karosak lettek volna, ellenkezőleg, épp ezeket keresték fel leginkább a vadak, a nélkül hogy csak egy darab is elhullott volna. Ezt a nézetet különben több tekintélyes vadász és vadtenyésztő is megerősíti, kiknél a vadások talaját évek óta bőven javítják superphosphattal, de azért nem hullott el attól egy drb vad sem. Remiszewski udv. erdőmester is azt állítja, hogy a superphosphattal való mergezés ki van zárva, s a helyenkint előforduló tömeges elhullások okai más ragályos járványok, például lépfene stb. a mint az elhullott vadak szakszerű boncolása után ez már több ízben kiderült.

Harmincötezer korona egy hegedüért. Londonban történt a vásár, a melyen harmincötezer koronát adtak egy hegedüért. A hegedü természetesen Stradivarius mester munkája, az ugynevezett Habanek-Stradivarius. Azért hívják így, mert Habaneké volt, a párisi Operaház híres karmesteree. Megvette pedig a hegedüt egy asszonyság, Mrs. Ada Lewis. Hála Istennek, telt neki miből, mert roppant gazdag és dicsőségere valik, hogy nagy vagyona nagy jövedelmét igen nemesen használja. Nagyon szereti a zenét, ezért nemrégiben 400.000 koronás alapítványt tett a Royal Academy of music-nek, hogy ez összeg kamataiból tizenöt fiatal angol művész kapjon segítséget. A segítséget három évenként adják ki, tehát a fiatal művészeknek, a kik pályadíjul kapják szép summa jut. Ugyanez az asszonyság a londoni kórhazaknak is ad minden esztendőben kétszázötvenezer koronát.

Amerika leggazdagabb asszonya. Az Egyesült-Államokban, hivatalos kimutatás szerint, 31.000 olyan boldog halandó él, a kinek 1600 holdnál több földet adott az Isten. A legelső földesur a dollár hazájában — egy asszony. Kingnének hívják, özvegyasszony, de nincs gyámol nélkül, mert nem kevesebb, mint egymillióhatvanezer hold föld termi neki az életet. A réjain 800.000 darab szarvasmarha, 160.000 juh és 10.000 ló legel. Évenként 300.000 darab marhát hajtát a vágóhidra, az évi jövedelne 80—85 millió korona. A rengeteg birtok huszonöt uradalomra van felosztva, némelyik egész kis község. A mexikói aratómunkásokat nem számítva, 3000 lélek él a Kingné birtokain. Nagyon eszes és — kardos asszony, egész lelkével a gazdálkodásnak él, évenként kétszer sorra járja az uradalmait, minden tisztjének ugyan csak a körmére néz, kitünő gazda, a minek a legjobb bizonyossága, hogy a jószág nagy részét az ura halála után ő maga szerezte. Az uradalmait házilag kezeli, minden alkalmazottja belső cseléd, a ruhán kívül mindent ő tőle kapnak. Minden majorban van templom, iskola, patika. Roppant fegyelmet tart, de igazságos és jó gazdája az embereinek Kingné asszony. Az ő birodalmában nincs nyomoruság és az amerikai szocialisták mindig nagy tisztelettel írnak róla.

Krupp birodalma Meghalt az ágyukirály: de azért gyászba borult birodalmában nem szünetel, mert nem állhat meg a munka. Az esszeni rengeteg gyártelep csakugyan valóságos birodalom. A területe 402 hold, ebből épület borít 63 holdat. A gyárvasut sinutjának hossza 64 kilométer; 44 lokomotív huz rajta kétezer kocsit. A „minisztérium“ tizennégy igazgatóból áll, ezek intéznek mindent, mert az ágyukirály, mint alkotmányos fejedelem, csak uralkodott, de nem kormányzott. A vállalat három telepén, Esszenben, Kielben és Magdeburgban alkalmazott hivatalnokok száma 4000, a munkásoké 44.000. Ezeknek több, mint a fele, 24.000 az esszeni telepen dolgozik. Ez az esszeni gyár 1902 januáriusáig 39 876 ágyut szállított. A telepen van 5300 szerszámgép, 141 gőzkalapács (a legnagyobbak az ütésülya 50.000 kilogramm), 63 hidraulikus sajtó, 322 gőzkazán, 513 gőzgép, 369 elektromos motor, 591 gőzdaru, ezek között egy, a mely 150 000 kilogrammot tud emelni. A gyár szénfogyasztása egy esztendőben 1.600.000 tonna, kétannynál több, mint egész Budapesté, a vízszükséglete tizennégy millió kubikméter, a telepnek 31 táviróállomása, 379 telefonja, 86 villamos tűzjelző állomása és száz főből álló tűzoltósága van. Krupp valósággal atyailag gondoskodott alkalmazottjairól és munkásairól. Ezeknek négy ötödresze az házaiban lakik olyan olcsón, hogy a házbérlőjüvédelem még az épületek fönntartásának költségeit se fedezi. A telepen óriási árucsarnok is van, ez is a Kruppé és — nem dolgozik haszonra. Gondoskodott az emberei szellemi szórakoztatásáról is: negyvenezer kötetes könyvtárt rendezett be nekik három pompás olvasóteremmel. A telep kórháza, a rokkantak háza fölszerelés és berendezés dolgában igazán mintaszerű. A tisztviselői és munkásai sorsának javítására és biztosítására, különböző segítő alapokra, az intézeteken kívül, a melyeket ő maga létesített, Krupp az utolsó tíz esztendő alatt készpénzben huszonkét millió márkát ajándékozott. Ez a nábob jó szívvel volt a szegényhez, tisztelte a munkát, a mint hogy kegyelettel tataroztatta és virágos kerttel vette körül a telep közepén álló szerény kis házat, a mely 1810-ben még az egész „Krupp-műhely“ volt. Azóta bizony szépen megnőtt.

A méhek hallása. Sladen angol természetbuár behatóan tanulmányozta a kérdést, hogy hallanak-e a méhek. Sladen megfigyelése alapján azt állítja, hogy a méh hátán egy finom hártya van, mely hangot ad és ezt a hangot a méhet megértik. Azt állítja továbbá, hogy a méhek az ismert zümmögést is nagyon jól hallják, más hangokat azonban nem ismernek fel.

Uj kaucsuk-növény. Hondurasban uj kaucsuk-növényt fedeztek fel. A Pijo-hegységben egy vadon növe felfutót találtak, melynek indái átmérője 12 és 60 cm. között váltakozik. Ha belevágtak ezen indákba, kaucsuk-szerű lé folyt belőlük. A növény 100 lábnyira is felnyulik és a belőle nyert kaucsukot jobbnak tartják, mint a Para-kaucsukot. Hegyes, valamint völgyes tájakon is megtalálták és kereskedelmi felhasználásából nagy jövedelmet remélnek. Dugványokból gyorsan szaporítható, s csak 6 évi kultúra után hiszik, hogy meg lehesen a növényt csapolni.

Szerkesztői üzenetek.

Tóth István urnak. Benkőcz. Az elmaradt 3 számot utánküldtük; a hiba az utolsó posta helytelen jelzésében volt; most helyreigazítottuk. **Dudás Ferencz** urnak. Gyertyános.

Tekintettel a közlöttkre kívánságának készséggel eleget tettünk. **Hurdu György** urnak. Ó-Sebeshely A czimszalas írójának sajnálatos tévedése volt. Egyébként azt hisszük; hogy nem sokára így lesz helyes. **Mikó László** urnak, Erdő-Horváti Bizon sajnálatos dolog, hogy ilyen rendetlenség még ma is előfordulhat. Önök e szerint olyan helyzetben vannak, mint lapunk Enni kérének, de nem kapnak. Nálunk is a többség utólag, sok pedig sehogy sem fizet. Most is kénytelenek leszünk közel 500 figyelmeztetést küldeni, a mi ismét haszontalan költséget ró ránk, melyet el lehetne kerülni, ha — egy pár indokolt kivétellel — olvasóink pontosan meghoznák azt a csekély áldozatot, mi nekik évnegyedenként csekély 2 koronába kerül, míg ez nálunk ézret jelent. No de reméljük, hogy a jövő majd jobb lesz! **Bálint Lajos** urnak, Teipes. **Horny Gusztáv** urnak. T. Polena. Junius végeig van előfizetve. **Lakatos Mihály** urnak. Lakytelek. **Oláh Ferencz** urnak. Meziád, 4—4 korona előfizetést köszönettel nyugtázzuk.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó

Podhradszky Emil.

Szerezni óhajtanék

egy macskát, rókát, de különösen vaddisznót jól hajtó 1—2½ éves kutyát. Szíves ajánlatokat kérem küldeni: Sistorovecz (Temes megye).

1—3

Zengraf József.

Veszek

egy rókát, nyulat, özet kitartóan hajtó 2—3 éves szukakopó ebet, nagy fajtát. Szíves ajánlatokat alábbi czimen kérek:

5—5

Kiss Sándor Szt. Mihályfa
u. p. Zala-Egerszegen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kitünő minőségű

Erdészeti magvak

Kaphatók

FARAGÓ BÉLA

Magyar Fenyőmag Pergető Gyárában

Zala-Egerszegen.

9—0

Minden kiállításon kitüntette; a párisi világkiállításon ezüst éremmel, az 1901 évi pozsonyi mezőgazdasági kiállításon arany éremmel és elismerő oklevéllel.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kávé

kitünő fajt, 5 kilós postacsomogokban
tisztá súly után kilónként

2 korona 70 fillérért

portomentesen küldök.

WAGNER JÓZSEF, kereskedő
Szászsebesen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földművelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros. Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkan.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2. Szervita tér 8. Hajó utca 3.

III. A XVszámu, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt be — a tekinthető számos elismerő nyilatkozatok tapusága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteti óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési iver. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TARSÁ

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földművelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

Vadászat és Állatvilág.

Vadászati zoologiai és kinologiai képes szaklap Bársony István és Fónagy József közreműködésével szerkeszti Parthay Géza. Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatványszámokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTÁLLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ORÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KESZPENZÉRT VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Szárnyasaink.

Az egyedüli magyar nyelvű baromfitenyésztési képes szaklap foglalkozik a baromfitenyésztés összes ágaival, betegségeivel és ezek gyógykezeléseivel. A lap az Országos Baromfitenyésztési Egyesület-hivatalos közlönye és Parthay Géza igazgató szerkeszti. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Mutatvány számokat szívesen küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST,
Rottenbiller-utca 30. szám.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen